

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
JAVNA USTANOVА
VISOKA MEDICINSKA ŠKOLA PRIJEDOR

TEHNIKE RADNE TERAPIJE KOD PACIJENATA SA MENTALNIM POTEŠKOĆAMA

*Interni materijal za polaznike iz sadržaja „Tehnike radne terapije kod mentalnih poremećaja“
MENTOR Dr.sc. Dubravka Šimunović, prof.v.šk*

- Multidisciplinarni pristup
- Jasno podjeljenje uloge
- Vrstu tehnike koja će biti primjenjena određuje radni terapeut

Principi tehnika radne terapije

- Primum non nocere (kontraindikacije su uвijek ispred indikacija)
- Pacijent aktivan učesnik (zadana tehnika /aktivnost mora posjedovati raznovrsnost kako bi održala pacijentovu pažnju, koncentraciju i kako bi dobio kranji rezultat tj., finalni proizvod)
- Doziranje (od jednostavnog ka složenijem, od poznatog ka nepoznatom, od prostog ka složenom)

Pozitivne karakteristike tehnika RT

- Efekat na psihomotorne aktivnosti
- Efekat na emocije
- Efekat na voljne aktivnosti
- Efekat na integrativne funkcije svesti
- Kočenje neprikladnih impulsa i stanja
- Adaptacija na psihofizičke promjene
- Efekat na psihosocijalne aktivnosti
- Adaptacija na normalan život

Vrste kreativnih tehnika

- Mehaničke tehnike
- Dirigovane tehnike
- Sedativne tehnike
- Stimulativne tehnike
- Inventivne tehnike
- Slobodne tehnike

Mehaničke tehnike

Jednostavne radnje koje ne zahtjevaju razmišljanje pri njihovom izvođenju.

- obrada drveta** (testerisanje, šmirgланje, klesanje,lakiranje,turpijanje),
- obrada kamena-** klesanje,usitnjavanje
- sjećenje makazama** (vune,krpice,materijala za kolaž)
- ukucavanje eksera**
- kuvanje kafe, pranje sudova itd.**

Dirigovane tehnike

/Izvode se prema priloženim uputstvima i nacrtima/

- izrada tapiserija.
- izrada goblena,
- linorez
- bakropis.
- štrikanje,
- šivenje

Sedativne tehnike

/Djeluju umirujuće na pacijente/

- **slikanje bojama na platnu,**
- **akvarel,**
- **štrikanje,**
- **vez,**
- **heklanje**
- **modelovanje gline**

Stimulativne tehnike

/Djeluju podsticajno na volju, emocije i motivaciju pacijenta/

- To su već poznate tehnike, obogaćene nekim novim, za pacijente do tada, nepoznatim detaljima.
- Sastavljene tehnike (rad na računaru).

Inventivne tehnike

/Inicijativa je prepuštena pacijentu koji sam osmišljava riješenja postavljenog problema/

- slikanje na platnu, staklu ill keramici,
- izrada predmeta i igračaka od raznih vrsta materijala,
- izrada bižuterije

Slobodne tehnike

- Pacijent ih sam bira i izvodi bez ikakvih pravila i ograničenja.
- Kroz njih izkazuje sve svoje potencijale i sposobnosti.
- Izrada slika od kamenčića i peska,izrada kolaža,izrada ukrasnih jastučića itd.

Značaj materijala i sredine u kojoj se
primjenjuje kreativna tehnika

Mašine i aparati

- šivaća mašina,
- heft mašina,
- grnčarski točak,
- pisaća mašina,
- peć za pečenje gline,
- toplotna komora sa kaloriferom za zagrevanje gline,
- električna bušilica i brusilica,
- razboji za tkanje na nožni i ručni pogon,
- kompjuter.

Alat koji se koristi u radnoj terapiji

- čekići,
- renda za drvo,
- dleto,
- turpije za drvo i metal,
- klešta i odvijači,
- testere za metal i drvo,
- kompleti za linorez,
- kompleti za bakropis,
- slikarski pribor.

Materijal koji se koristi u radnoj terapiji

- drvo različite tvrdoće,
- lesonit, iverica, furnir,
- metal (gvožde, žica, lim),
- kamen, staklo,
- glina,
- kanap različite debljine, vuna,
- konac raznih vrsta i boja,
- slikarske boje (ulje, tempera, akvarel),
- različite vrste hartije i kartona,
- različite vrste platna,
- igle za šivenje i štrikanje.

Uloga sredine u kojoj se primjenjuju kreativne tehnike

- rad u grupi
- dinamika grupe
- usklađivanje aktivnosti
- dovoljna osvijetljenost
- topla
- bez buke i drugih ometajućih faktora

Radionica

*Tehnika : Oslikavanje na marami
(sedativna,inventivna tehnika).*

- *Podjeliti se u sedam grupa*

Grupa 1.

- Jedninstavno bojenje na marami jednom bojom

Grupa 2.

- Bojenje na marami sa dvije različite boje

Grupa 3.

- Bojenje na marami po zadanoj šemi
(slijed boja crvena, plava, zelena)

Grupa 4.

- Rad u grupi (jedan boji po zadanoj šemi)

Grupa 5.

- Gužvanje marame,potom tapkanje kistom natopljenim u boju po marami.

Grupa 6.

- Gužvanje marame,potom tapkanje kistom natopljenim u boju po marami.

Grupa 7.

- Premazati maramu rastvorom alkohola i vode u omjeru 1:3, potom bojiti po marami

Grupa 8.

- IsCRTavanjem konturom - gliterom po marami

Grupa 9

- IsCRTavanjem konturom - gliterom po marami

Kontraindikacije

- Sve aktivnosti koje prevazilaze pacijentove trenutne sposobnosti, bez obzira na to što ih je ranije upražnjavao.
- Sve aktivnosti za čije dovršavanje je potrebno mnogo vremena
- Aktivnosti koje pacijenta izoluju
- Aktivnosti koje dovode do pretjeranog zamora i za koje pacijent nije fizički spremam

- Ne smije se tolerisati zabušavanje kao ni greške u radu, agresivnim i destruktivnim pacijentima ne treba davati slobodu u izboru aktivnosti, niti bilo kakav rad bez nadzora, ne treba podsticati precenjivački stav o svom radu koji su često skloni da zauzmu
- Tehnike tokom čije izrade se od pacijenta zahtjeva da improvizuje, mijenja šemu ili bira između ponuđenih boja i materijala i nad kojima će provoditi više vremena u dvoumljenju nego u radu

- U početku tretmana treba izbjegavati aktivnosti koje dugo traju
- Aktivnosti koje prevazilaze njegove aktuelene sposobnosti da se koncentriše
- Aktivnosti koje su monotone, smirujuće i dopuštaju emocijama da preplave pacijenta

Maničnom pacijentu ne smijemo dozvoliti da ispolji dominaciju nad ostalim pacijentima, ne smijemo ga prekidati tokom rada jer mu to još više ometa i onako slabu koncentraciju i pažnju i nikako ne treba da mu tolerišemo greške u radu

- Treba izbjegavati tehnike koje zahtjevaju od pacijenta grube pokrete velikih amplituda za koje je potrebno mnogo snage, jer one same potencitaju agresivnost i destrukciju
- Rad u bučnoj komfuznoj grupi pacijenata
- Aktivnosti u kojima mogu doživjeti neuspjeh

- Isključivo individualni angažman
- Korišćenje oštih predmeta, alata, kanapa ili otrovnih supstanci bez nadzora, zbog stalne opasnosti od suicida
- Aktivnost koja zahtjeva dugo sjedenje ili stajanje u istom položaju

- Pasivno slušanje muzike
- Sedativne tehnike i tehnike koje dopuštaju ruminaciju
- Rad u izolaciji
- Aktivnosti koje potiču ambivalenciju

- Važno je spriječiti bavljenje aktivnostima koje imaju veze sa pacijentovim sumanutim misaonim sadržajima
- Pacijenti koji su izrazito agresivni ne bi smijeli da rade sa oštrim i teškim alatima ni pod nadzorom terapeuta

Mehaničke tehnike

- Manični bolesnici
- Osobe sa agresivnim impulsima
- Oligofrene osobe
- Shizofrene osobe
- Poremećaji ličnosti

Dirigovane tehnike

- **Depresivni i manični pacijent** (poremećaji pažnje i nedovoljna motivacija za rad)
- **Oligofrene i dementne osobe** (bolesnici sa oštećenjem inteligencije)
- **Shizofrene osobe**
- **Bolesti zavisnosti**

Sedativne tehnike

- **Anksiozno fobični poremećaji**
- **Poremećaji ličnosti**
- **Depresije**
- **Psihotični poremećaji**
- **Bolesti zavisnosti**

Stimulativne tehnike

- **Depresivna stanja**
- **Shizofrenije**

Inventivne tehnike

- **Bolesti zavisnosti**
- **Neurotični poremećaji**
- **Sumanute ideje**

Slobodne tehnike

- Očuvana integrativna sposobnost, bez mogućnosti uklapanja u terapijski program
- Problemi sa autoritetom
- Nemogućnost uklapanja u postojeće šablone

Radionica 2.

Aktivnost : Obradivanje drveta

Podijeliti u grupe

Grupa 1.

Šmirglanje drveta- korištenje šmirgl papira
različite gruboće (sitniji i grublji papir)

Grupa 2.

- Testerisanje drveta- korištenje testera za drvo različite veličine zubaca
- Korištenje testere za metal

Grupa 3.

Turpijanje drveta- korištenjem turpija za drvo
različite gruboće

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
JAVNA USTANOVА
VISOKA MEDICINSKA ŠKOLA PRIJEDOR

Hvala za pažnju !